

PRIPOROČILO KOMISIJE (EU) 2024/603

z dne 18. decembra 2023

o osnutku posodobljenega celovitega nacionalnega energetskega in podnebne načrta Češke za obdobje 2021–2030, o usklajenosti ukrepov Češke s ciljem podnebne nevtralnosti Unije in o zagotavljanju napredka pri prilagajanju podnebnim spremembam

EVROPSKA KOMISIJA –

ob upoštevanju Pogodbe o delovanju Evropske unije in zlasti člena 292 Pogodbe,

ob upoštevanju Uredbe (EU) 2018/1999 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 11. decembra 2018 o upravljanju energetske unije in podnebnih ukrepov, spremembi uredb (ES) št. 663/2009 in (ES) št. 715/2009 Evropskega parlamenta in Sveta, direktiv 94/22/ES, 98/70/ES, 2009/31/ES, 2009/73/ES, 2010/31/EU, 2012/27/EU in 2013/30/EU Evropskega parlamenta in Sveta, direktiv Sveta 2009/119/ES in (EU) 2015/652 ter razveljavitvi Uredbe (EU) št. 525/2013 Evropskega parlamenta in Sveta ⁽¹⁾ ter zlasti člena 14(6) in člena 9(2) Uredbe,

ob upoštevanju Uredbe (EU) 2021/1119 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 30. junija 2021 o vzpostavitvi okvira za doseganje podnebne nevtralnosti in spremembi uredb (ES) št. 401/2009 in (EU) 2018/1999 ⁽²⁾ ter zlasti člena 7(2) Uredbe,

ob upoštevanju naslednjega:

Priporočila o osnutku posodobljenega celovitega nacionalnega energetskega in podnebne načrta (NEPN) Češke za obdobje 2021–2030

- (1) Češka je svoj osnutek posodobljenega celovitega nacionalnega energetskega in podnebne načrta predložila 23. oktobra 2023.
- (2) Ker je Češka pozno predložila osnutek posodobljenega nacionalnega energetskega in podnebne načrta, je imela Evropska komisija malo časa za pripravo ocene, da bi to priporočilo sprejela šest mesecev pred rokom za predložitev končnih posodobljenih nacionalnih energetskega in podnebnih načrtov, kot je določeno v členu 9(2) Uredbe (EU) 2018/1999.
- (3) Člen 3 Uredbe (EU) 2018/1999 (uredba o upravljanju energetske unije in podnebnih ukrepov) in Priloga I k navedeni uredbi določata elemente, ki jih je treba vključiti v posodobljene nacionalne energetske in podnebne načrte. Komisija je decembra 2022 sprejela smernice za države članice o postopku in obsegu priprave osnutka in končne različice posodobljenih nacionalnih energetskega in podnebnih načrtov ⁽³⁾. V smernicah so navedene dobre prakse in opisane posledice nedavnih političnih, pravnih in geopolitičnih sprememb na področju energetskega in podnebnih politik.
- (4) Komisija je v zvezi z načrtom REPowerEU ⁽⁴⁾ in v okviru ciklov evropskega semestra za leti 2022 in 2023 močno poudarila potrebe držav članic po reformah v zvezi z energijo in podnebjem, da bi s pospešitvijo zelenega in pravičnega prehoda okrepile energetske varnost in cenovno dostopnost. To je upoštevano v poročilih za Češko ⁽⁵⁾ za leti 2022 in 2023 ter priporočilih Sveta za Češko ⁽⁶⁾. Države članice bi morale v svojih dokončnih posodobljenih nacionalnih energetskega in podnebnih načrtih upoštevati najnovejša specifična priporočila za državo.

⁽¹⁾ UL L 328, 21.12.2018, str. 1.

⁽²⁾ UL L 243, 9.7.2021, str. 1.

⁽³⁾ Obvestilo Komisije o smernicah državam članicam za posodobitev nacionalnih energetskega in podnebnih načrtov za obdobje 2021–2030 (UL C 495, 29.12.2022, str. 24).

⁽⁴⁾ COM(2022) 230 final.

⁽⁵⁾ SWD(2022) 605 final, SWD(2023) 603 final.

⁽⁶⁾ COM(2022) 605 priporočilo za priporočilo Sveta; COM(2023) 603 final, priporočilo za priporočilo Sveta.

- (5) Priporočila Komisije glede doseganja nacionalnih ciljev na podlagi uredbe o porazdelitvi prizadevanj ⁽⁷⁾ temeljijo na verjetnosti, da bodo države članice dosegle cilje za leto 2030, ob upoštevanju pravil za uporabo prilagodljivosti na podlagi uredbe o porazdelitvi prizadevanj.
- (6) Cilj priporočil Komisije o zajemanju, uporabi in shranjevanju ogljika je ustvariti pregled nad nameravano uvedbo teh tehnologij na nacionalni ravni, vključno s podatki o letnih količinah CO₂, ki naj bi bil zajet do leta 2030, razčlenjenih po viru CO₂, ki izvira iz naprav, za katere velja Direktiva 2003/87/ES Evropskega parlamenta in Sveta ⁽⁸⁾, ali drugih virov, kot so biogeni viri ali neposredni zajem iz zraka, o načrtovani infrastrukturi za prenos CO₂ in o možnih notranjih zmogljivostih za shranjevanje CO₂ ter vbrzanih količinah CO₂, ki naj bi bile na voljo leta 2030.
- (7) V priporočilih Komisije glede uspešnosti na podlagi Uredbe (EU) 2018/841 Evropskega parlamenta in Sveta ⁽⁹⁾ o rabi zemljišč, spremembi rabe zemljišč in gozdarstvu (uredba o LULUCF) je obravnavano izpolnjevanje obveznosti „nepresežka“ v obdobju 2021–2025 (obdobje 1) s strani države članice in doseganje njenega nacionalnega cilja za obdobje 2026–2030 (obdobje 2), pri čemer se upoštevajo pravila o uporabi prilagodljivosti iz navedene uredbe. V priporočilih Komisije je upoštevano tudi, da se bo kakršen koli presežek emisij v obdobju 1 na podlagi uredbe o LULUCF avtomatično prenesel v uredbo o porazdelitvi prizadevanj.
- (8) Da bi prilagajanje podnebnim spremembam lahko ustrezno podpiralo doseganje ciljev na področju energije in blažitve podnebnih sprememb, je nujno ugotoviti možna tveganja glede podnebnih sprememb ter analizirati podnebne ranljivosti in tveganja, ki bi lahko prizadeli zadevna področja, populacije in sektorje. V priporočilih Komisije glede prilagajanja je upoštevano, v kolikšnem obsegu je Češka v svoj posodobljeni NEPN vključila cilje prilagajanja podnebnim spremembam, ki upoštevajo podnebna tveganja, ki bi lahko Češki preprečila doseganje ciljev in ciljnih vrednosti energetske unije. Brez načrtovanja in izvedbe posebnih politik in ukrepov za prilagajanje podnebnim spremembam je ogroženo doseganje ciljev razsežnosti energetske unije. Posebno pozornost je treba nameniti gospodarjenju z vodo v spreminjajočih se podnebnih razmerah zaradi nevarnosti prekinitve oskrbe z električno energijo, saj poplave, vročina in suša vplivajo na proizvodnjo energije.
- (9) Priporočila Komisije o ambicijah glede energije iz obnovljivih virov temeljijo na formuli iz Priloge II k Uredbi (EU) 2018/1999, ki temelji na objektivnih merilih, ter na glavnih politikah in ukrepih, ki manjkajo v osnutku posodobljenega NEPN Češke, da bi lahko Češka pravočasno in stroškovno učinkovito dosegla svoj nacionalni prispevek k zavezujočemu cilju Unije glede energije iz obnovljivih virov v višini vsaj 42,5 % leta 2030 ter k skupnemu prizadevanju, da bi ga zvišali na 45 % v skladu z Direktivo (EU) 2018/2001 Evropskega parlamenta in Sveta ⁽¹⁰⁾ o spodbujanju uporabe energije iz obnovljivih virov. Priporočila Komisije temeljijo tudi na prispevku

⁽⁷⁾ Uredba (EU) 2018/842 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 30. maja 2018 o zavezujočem letnem zmanjšanju emisij toplogrednih plinov za države članice v obdobju od 2021 do 2030 kot prispevku k podnebnim ukrepom za izpolnitev zavez iz Pariškega sporazuma ter o spremembi Uredbe (EU) št. 525/2013 (UL L 156, 19.6.2018, str. 26), kakor je bila spremenjena z Uredbo (EU) 2023/857 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 19. aprila 2023 o spremembi Uredbe (EU) 2018/842 o zavezujočem letnem zmanjšanju emisij toplogrednih plinov za države članice v obdobju od 2021 do 2030 kot prispevku k podnebnim ukrepom za izpolnitev zavez iz Pariškega sporazuma in Uredbe (EU) 2018/1999 (UL L 111, 26.4.2023, str. 1).

⁽⁸⁾ Direktiva 2003/87/ES Evropskega parlamenta in Sveta z dne 13. oktobra 2003 o vzpostavitvi sistema za trgovanje s pravicami do emisije toplogrednih plinov v Skupnosti in o spremembi Direktive Sveta 96/61/ES (UL L 275, 25.10.2003, str. 32).

⁽⁹⁾ Uredba (EU) 2018/841 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 30. maja 2018 o vključitvi emisij toplogrednih plinov in odvzemov zaradi rabe zemljišč, spremembe rabe zemljišč in gozdarstva v okvir podnebne in energetske politike do leta 2030 in spremembi Uredbe (EU) št. 525/2013 in Sklepa št. 529/2013/EU (UL L 156, 19.6.2018, str. 1), kakor je bila spremenjena z Uredbo (EU) 2023/839 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 19. aprila 2023 o spremembi Uredbe (EU) 2018/841 glede področja uporabe, poenostavitve pravil o poročanju in skladnosti ter določitve ciljev držav članic za leto 2030, in Uredbe (EU) 2018/1999 glede izboljšanja spremljanja, poročanja, spremljanja napredka in pregleda (UL L 107, 21.4.2023, str. 1).

⁽¹⁰⁾ Direktiva (EU) 2018/2001 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 11. decembra 2018 o spodbujanju uporabe energije iz obnovljivih virov (UL L 328, 21.12.2018, str. 82), kakor je bila spremenjena z Direktivo (EU) 2023/2413 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 18. oktobra 2023 o spremembi Direktive (EU) 2018/2001, Uredba (EU) 2018/1999 in Direktiva 98/70/ES glede spodbujanja energije iz obnovljivih virov in o razveljavitvi Direktive Sveta (EU) 2015/652 (UL L, 2023/2413, 31.10.2023, ELI: <http://data.europa.eu/eli/dir/2023/2413/oj>).

Češke k posebnim ciljem iz členov 15a, 22a, 23, 24 in 25 navedene direktive ter z njimi povezanim politikam in ukrepom za njen hiter prenos in izvajanje. V priporočilih se odraža tudi pomembnost razvoja celovitega dolgoročnega načrtovanja za uvedbo energije iz obnovljivih virov, zlasti vetrne energije, da bi izboljšali prepoznavnost evropske proizvodnje in upravljavcev omrežja v skladu z evropskim svežnjem o vetrni energiji ⁽¹¹⁾.

- (10) Priporočila Komisije glede nacionalnega prispevka k energijski učinkovitosti temeljijo na členu 4 Direktive (EU) 2023/1791 Evropskega parlamenta in Sveta ⁽¹²⁾ o energetske učinkovitosti, formuli iz Priloge I k navedeni direktivi ter s tem povezanih politikah in ukrepih za njeno izvajanje.
- (11) V priporočilih Komisije je posebna pozornost namenjena ciljnim vrednostim, ciljem in prispevkom ter z njimi povezanim politikam in ukrepom za uresničitev načrta REPowerEU, da bi hitro odpravili odvisnost od ruskih fosilnih goriv. V njih so upoštevane izkušnje iz izvajanja svežnja Varčujmo s plinom za varno zimo ⁽¹³⁾. Odražajo tudi nujno potrebo po povečanju odpornosti energetskega sistema glede na obveznosti iz Uredbe (EU) 2019/941 Evropskega parlamenta in Sveta ⁽¹⁴⁾ o pripravljenosti na tveganja v sektorju električne energije in Uredbe (EU) 2017/1938 Evropskega parlamenta in Sveta ⁽¹⁵⁾ o zanesljivosti oskrbe s plinom ter v skladu s priporočilom Komisije o shranjevanju energije ⁽¹⁶⁾.
- (12) V priporočilih Komisije je upoštevana potreba po pospešenem vključevanju notranjega trga energije, da bi dali večjo vlogo prožnosti ter okrepili položaj odjemalcev in jih zaščitili. V priporočilih Komisije je upoštevana tudi pomembnost ocene števila energetske revnih gospodinjstev v skladu z zahtevami iz člena 3 Uredbe (EU) 2018/1999 in iz Priporočila Komisije (EU) 2023/2407 ⁽¹⁷⁾.
- (13) V priporočilih Komisije se odraža pomembnost zagotavljanja zadostnih naložb v raziskave in inovacije na področju čiste energije, da bi spodbudili njen razvoj in zmogljivosti za njeno proizvodnjo, vključno z ustreznimi politikami in ukrepi za energetske intenzivne panoge in druga podjetja, ter potreba po strokovnem izpopolnjevanju delovne sile za neto ničelno industrijo, da bi utrdili močno, konkurenčno in čisto gospodarstvo v Uniji.
- (14) Priporočila Komisije temeljijo na zavezah v okviru Pariškega sporazuma za postopno opuščanje uporabe fosilnih goriv in na pomembnosti postopne odprave subvencij za fosilna goriva.
- (15) Priporočilo Komisije o potrebah po naložbah izhaja iz njene ocene glede tega, ali osnutek posodobljenega načrta zagotavlja splošen pregled potreb po naložbah, da bi dosegli cilje, ciljne vrednosti in prispevke za vse razsežnosti energetske unije, ali so v njem navedeni viri financiranja, ločeno po zasebnih in javnih virih, ali so v njem navedene naložbe usklajene s češkim načrtom za okrevanje in odpornost, območnimi načrti Češke za pravični prehod in specifičnimi priporočili za državo za obdobje 2022–2023 v okviru evropskega semestra ter ali vključuje trdno makroekonomsko oceno načrtovanih politik in ukrepov. NEPN bi moral zagotavljati preglednost in predvidljivost nacionalnih politik in ukrepov ter tako podpirati varnost naložb.

⁽¹¹⁾ Sporočilo o evropskem akcijskem načrtu za vetrno energijo (COM(2023) 669 final z dne 24. oktobra 2023) in sporočilo o uresničevanju ambicij EU za energijo iz obnovljivih virov na morju (COM(2023) 668 final).

⁽¹²⁾ Direktiva (EU) 2023/1791 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 13. septembra 2023 o energetske učinkovitosti in spremembi Uredbe (EU) 2023/955 (UL L 231, 20.9.2023, str. 1).

⁽¹³⁾ Sporočilo Komisije Evropskemu parlamentu, Svetu, Evropskemu ekonomsko-socialnemu odboru in Odboru regij: Varčujmo s plinom za varno zimo (COM(2022) 360 final).

⁽¹⁴⁾ Uredba (EU) 2019/941 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 5. junija 2019 o pripravljenosti na tveganja v sektorju električne energije in razveljavitvi Direktive 2005/89/ES (UL L 158, 14.6.2019, str. 1).

⁽¹⁵⁾ Uredba (EU) 2017/1938 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 25. oktobra 2017 o ukrepih za zagotavljanje zanesljivosti oskrbe s plinom in o razveljavitvi Uredbe (EU) št. 994/2010 (UL L 280, 28.10.2017, str. 1).

⁽¹⁶⁾ Priporočilo Komisije z dne 14. marca 2023 o shranjevanju energije – temelj razogljičenega in varnega energetskega sistema EU (UL C 103, 20.3.2023, str. 1).

⁽¹⁷⁾ Priporočilo Komisije (EU) 2023/2407 z dne 20. oktobra 2023 o energijski revščini (UL L, 2023/2407, 23.10.2023, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reco/2023/2407/oj>).

- (16) Priporočila Komisije odražajo bistveno pomembnost širokega regionalnega posvetovanja ter zagotavljanja zgodnjega in vključujočega posvetovanja o načrtu, vključno z učinkovito udeležbo javnosti z zadostnimi informacijami in v dovolj dolgem roku v skladu z Aarhuško konvencijo ⁽¹⁸⁾.
- (17) V priporočilih Komisije o pravičnem prehodu se odraža ocena glede tega, ali so v načrtu Češke dovolj poglobljeno navedeni pomembni socialni učinki podnebne in energetskega prehoda ter učinki teh dveh prehodov na zaposlovanje in spretnosti ter ali so v njem ustrezno opisane primerne spremljevalne politike in ukrepi za spodbujanje pravičnega prehoda, ki hkrati prispevajo h krepitvi človekovih pravic in enakosti spolov.
- (18) Priporočila Komisije Češki temeljijo na oceni njenega osnutka posodobljenega NEPN ⁽¹⁹⁾, ki je objavljen skupaj s tem priporočilom.
- (19) Češka naj ta priporočila ustrezno upošteva pri pripravi svojega končnega posodobljenega celovitega NEPN, ki ga je treba oddati do 30. junija 2024.

Priporočila o usklajenosti z Unijnim ciljem podnebne nevtralnosti in z zagotavljanjem napredka pri prilagajanju podnebnim spremembam

- (20) Komisija mora v skladu z Uredbo (EU) 2021/1119 (evropska podnebna pravila) oceniti skladnost nacionalnih ukrepov s ciljem podnebne nevtralnosti in zagotavljanjem napredka pri prilagajanju podnebnim spremembam. Komisija je ocenila usklajenost ukrepov Češke s temi cilji ⁽²⁰⁾. Na tej oceni temeljijo priporočila v nadaljevanju. Češka naj ta priporočila ustrezno upošteva in v zvezi z njimi sprejme nadaljnje ukrepe v skladu z evropskimi podnebnimi pravili.
- (21) Čeprav neto emisije toplogrednih plinov Unije (vključno z emisijami zaradi rabe zemljišč, spremembe rabe zemljišč in gozdarstva (LULUCF) ter brez mednarodnega prometa) skupno kažejo stalen trend upadanja, ki je na splošno v skladu z linearnim začrtanim potekom doseganja podnebne cilja Unije za leto 2030 v višini -55% in cilja podnebne nevtralnosti Unije do leta 2050, je treba pospešiti zmanjševanje emisij, za to pa je ključno ukrepanje držav članic. Napredek po državah članicah je mešan, pri čemer se je pojavilo tudi več sektorskih izzivov in pomanjkljivosti, ki jih je treba nemudoma odpraviti. Ocena, ki temelji na razpoložljivih informacijah, kaže, da se napredek pri doseganju cilja podnebne nevtralnosti Unije za Češko zdi nezadosten. Zanesljive dolgoročne strategije so temelj za doseganje gospodarske preobrazbe, ki je potrebna za premik proti cilju podnebne nevtralnosti Unije.
- (22) Za uspešno prilagajanje podnebnim spremembam v ustreznem obsegu in v vseh izpostavljenih sektorjih je potrebno jasno določeno upravljanje in struktura za usklajevanje s politično podporo na visoki ravni. Ta struktura lahko vključuje medoddelčno projektno skupino ali odbor. Politike prilagajanja bi morale biti osredotočene na območja ali sektorje, ki so še posebej občutljivi na podnebne spremembe ali katerih dejavnosti so ključne za odpornost drugih sektorjev ali ki so zelo pomembni za nacionalno gospodarstvo ali javno zdravje. Prednostno se je treba odzvati na učinke in tveganja, za katere se pričakuje, da bodo vplivali na kritično infrastrukturo ali sisteme z dolgo življenjsko dobo ali da bodo nepopravljivo prizadeli sisteme, pri čemer je treba upoštevati njihovo medsebojno delovanje s socialno-ekonomskim razvojem ali drugimi dejavniki, ki niso povezani s podnebjem. Za financiranje prilagajanja podnebnim spremembam je mogoče uporabiti različne instrumente financiranja EU. Države članice bi morale pri snovanju nacionalnih načrtov v okviru ustreznih skladov EU v ospredje postaviti vidike odpornosti proti podnebnim spremembam. Noben izdatek ne sme škodovati prilagajanju podnebnim spremembam: to pomeni, da se zaradi njega ne smejo povečati ranljivosti upravičencev ali drugih. Potrebe po naložbah v prilagajanje podnebnim spremembam naraščajo in se bodo v naslednjih desetletjih še krepile. Izboljšano financiranje bi morale spremljati zadostne zmogljivosti in strokovno znanje, potrebno za upravljanje in izvajanje, da se zagotovita kakovostna poraba sredstev in absorpcijska sposobnost ter prepreči neustrezno prilagajanje. Poleg javnega in zasebnega financiranja bi se lahko v sodelovanju z zasebnim sektorjem in finančnimi institucijami preučili tudi inovativni instrumenti financiranja.

⁽¹⁸⁾ Konvencija o dostopu do informacij, udeležbi javnosti pri odločanju in dostopu do pravnega varstva v okoljskih zadevah z dne 25. junija 1998 (Aarhuška konvencija).

⁽¹⁹⁾ SWD(2023) 926.

⁽²⁰⁾ Poročilo EU o napredku na področju podnebnih ukrepov za leto 2023 (COM(2023) 653 final) in delovni dokument služb Komisije Ocena napredka pri prilagajanju podnebnim spremembam v posameznih državah članicah v skladu z evropskimi podnebnimi pravili (SWD(2023) 932).

- (23) Najranljivejše skupnosti so tiste, pri katerih obstaja velika verjetnost, da bodo nanje vplivale podnebne spremembe. Zaradi neenake izpostavljenosti vplivom podnebnih sprememb in ranljivosti za te vplive v različnih regijah in socialno-ekonomskih skupinah se predhodne neenakosti in ranljivosti še povečujejo. Pravična odpornost bi morala zmanjšati neenako breme podnebnega tveganja in zagotoviti enakost pri porazdelitvi koristi prilagajanja. Sistemska zmožnost prilagajanja podnebnim spremembam je ključna za preprečevanje ali blažitev možne škode, za izkoriščanje priložnosti in obvladovanje posledic. Fizični vplivi podnebnih sprememb se spreminjajo hitreje od pričakovanj. Potreben je napredek pri prilagoditveni sposobnosti na vseh ravneh države ter v javnem in zasebnem sektorju, treba pa se je tudi bolj zavedati ranljivosti in tveganj. Zasebni deležniki so nosilci sprememb, saj prispevajo informacije, vire, zmogljivosti in sredstva. Lokalna raven ima pristojnosti, ki lahko širše vplivajo na odpornost proti podnebnim spremembam. Zelo pomembna sta priprava in izvajanje podnacionalnih politik prilagajanja.
- (24) Sonaravne rešitve ponujajo uspešne in stroškovno učinkovite možnosti za prilagajanje podnebnim spremembam in njihovo blažitev, če se njihovo uvajanje spodbuja s strateškimi okviri, politikami in financiranjem. Izvajati jih je mogoče neodvisno ali vključene v druge ukrepe za prilagajanje podnebnim spremembam in njihovo blažitev v povezavi z bolj tehnološkimi in infrastrukturnimi rešitvami. Pri izvajanju je treba upoštevati zapletenost ekosistemov in predvidene učinke podnebnih sprememb, lokalne razmere, z njimi povezane interese in vrednote ter družbeno-gospodarske pogoje –

PRIPOROČA, DA ČEŠKA UKREPA TAKO, DA:

GLEDE POSODOBLJENEGA CELOVITEGA NACIONALNEGA ENERGETSKEGA IN PODNEBNEGA NAČRTA NA PODLAGI UREDBE (EU) 2018/1999

1. določi stroškovno učinkovite dodatne politike in ukrepe, zlasti v prometnem in stavbnem sektorju ter za emisije, ki niso emisije CO₂, vključno z metanom, N₂O in F-plini iz industrijskih procesov in uporabe proizvodov, kmetijstva in ravnanja z odpadki, da se premosti predvidena vrzel v višini 7,3-odstotne točke za doseg nacionalnega cilja glede toplogrednih plinov v višini –26 % do leta 2030 v primerjavi z ravnmi iz leta 2005 na podlagi uredbe o porazdelitvi prizadevanj; zagotovi posodobljene projekcije za prikaz, kako bo z obstoječimi in načrtovanimi politikami dosežen cilj, in po potrebi opredeli, kako se bodo prilagodljivosti, ki so na voljo v okviru uredbe o porazdelitvi prizadevanj, uporabile za zagotovitev skladnosti; dopolni informacije o politikah in ukrepih; natančno navede njihov obseg, roke in po možnosti pričakovani učinek glede zmanjšanja emisij toplogrednih plinov, tudi za ukrepe v programih financiranja Unije, kot je skupna kmetijska politika;
2. navede količino emisij CO₂, ki bi jih bilo mogoče letno zajeti do leta 2030, vključno z virom;
3. opiše konkretno pot za doseg nacionalnega cilja za LULUCF, kot je opredeljen v Uredbi (EU) 2018/841; vključi dodatne ukrepe v sektorju LULUCF, pri čemer podrobno opredeli njihov časovni okvir in obseg ter količinsko opredeli njihove pričakovane učinke za zagotovitev, da so odvzemi toplogrednih plinov dejansko usklajeni s ciljem EU glede neto odvzemov za leto 2030 v višini –310 Mt ekvivalenta CO₂ in ciljem glede neto odvzema za državo v višini –827 kt ekvivalenta CO₂, opredeljenim v Uredbi (EU) 2018/841; zagotovi jasne informacije o tem, kako se javna sredstva (tako sredstva Unije, vključno s skupno kmetijsko politiko, kot tudi državna pomoč) in zasebno financiranje prek shem za sekvenciranje ogljika v kmetijske površine dosledno in učinkovito uporabljajo za doseg nacionalnega cilja glede neto odvzema; zagotovi informacije o stanju in napredku, ki ga je treba doseči pri zagotavljanju izboljšav na ravni višjega reda/geografsko eksplicitnih naborov podatkov za spremljanje, poročanje in preverjanje v skladu z delom 3 Priloge V k Uredbi (EU) 2018/1999;
4. zagotovi dodatno analizo pomembnih podnebnih ranljivosti in tveganj glede doseganja nacionalnih ciljev, ciljnih vrednosti in prispevkov ter politik in ukrepov v različnih razsežnostih energetske unije; bolje pojasni in količinsko določi povezavo s posebnimi cilji in politikami energetske unije, ki naj bi jih podpirali politike in ukrepi za prilagajanje podnebnim spremembam; določi dodatne politike in ukrepe prilagajanja podnebnim spremembam, in sicer dovolj podrobno, da bodo podpirali doseganje nacionalnih ciljev, ciljnih vrednosti in prispevkov Češke v okviru energetske unije;
5. poveča ambicijo na vsaj 33-odstotni delež obnovljivih virov energije kot prispevek k zavezujočemu cilju Unije glede energije iz obnovljivih virov za leto 2030, določenemu v členu 3(1) Direktive (EU) 2018/2001, kakor je bila spremenjena, v skladu s formulo iz Priloge II k Uredbi (EU) 2018/1999; vključi okvirni začrtani potek, ki dosega referenčno vrednost za leti 2025 in 2027 iz člena 4(a)(2) Uredbe (EU) 2018/1999;

6. navede ocenjene začrtane poteke in dolgoročni načrt uvajanja tehnologij za energijo iz obnovljivih virov v naslednjih desetih letih (z obeti do leta 2040); vključi okvirni cilj za inovativne tehnologije za energijo iz obnovljivih virov do leta 2030 v skladu z Direktivo (EU) 2018/2001, kakor je bila spremenjena; vključi konkretne cilje, ki bodo prispevali k okvirnim podciljem na področju stavb in industrije do leta 2030; vključi zavezujoče cilje na področju ogrevanja in hlajenja za obdobje 2021–2025 in 2026–2030 ter okvirni cilj za doseg dodatnih stopenj iz Priloge IA k Direktivi (EU) 2018/2001, kakor je bila spremenjena; vključi okvirni cilj na področju daljinskega ogrevanja in hlajenja za obdobje 2021–2030; vključi podcilj za napredna biogoriva in obnovljiva goriva nebiološkega izvora v prometu do leta 2030;
7. vključi podrobne in količinsko opredeljene politike in ukrepe, tako da bo lahko pravočasno in stroškovno učinkovito dosegla svoj nacionalni prispevek k zavezujočemu cilju Unije glede vsaj 42,5-odstotnega deleža energije iz obnovljivih virov v letu 2030, ob skupnem prizadevanju, da se ta delež poveča na 45 %; opiše zlasti, kako namerava pospešiti izdajanje dovoljenj, in podrobno navede tehnologije za energijo iz obnovljivih virov, za katere namerava določiti „območja za pospešeno uvajanje obnovljivih virov energije“ s hitrejšimi in enostavnejšimi postopki; opiše, kako namerava pospešiti uvajanje obnovljivih virov energije z uvedbo pogodb o nakupu električne energije iz obnovljivih virov, potrdil o izvoru in omogočitenega okvira za spodbujanje lastne porabe in energetskih skupnosti; zagotovi dodatne informacije o tem, kako namerava pospešiti uvajanje obnovljivih virov energije in postopno opuščanje fosilnih goriv v sektorju ogrevanja in hlajenja ter na področju daljinskega ogrevanja in hlajenja v skladu z Direktivo (EU) 2018/2001, kakor je bila spremenjena; vključi nadaljnje podrobne ukrepe za zagotovitev omogočitenega okvira za večje povezovanje med elektroenergetskimi omrežji ter omrežji za ogrevanje in hlajenje;
8. vključi nadaljnje ukrepe za spodbujanje trajnostne proizvodnje biometana glede na potencial Češke za trajnostni bioplin/biometan in njegovo proizvodnjo, profil porabe zemeljskega plina ter obstoječo infrastrukturo, uporabo digestata in aplikacije za biogeni CO₂;
9. kolikor je mogoče, navede pričakovano časovnico za faze postopka sprejemanja zakonodajnih in nezakonodajnih politik in ukrepov za prenos in izvajanje določb Direktive (EU) 2018/2001, kakor je bila spremenjena, zlasti za ukrepe iz prejšnjih točk;
10. vključi količino zmanjšanja porabe energije, ki jo morajo doseči vsi javni organi, razčlenjeno po sektorjih, in skupno tlorisno površino ogrevanih in/ali hlajenih stavb v lasti javnih organov, ki jih je treba letno prenoviti, ali ustrezne letne prihranke energije, ki jih je treba doseči;
11. predstavi celovite politike in ukrepe za doseganje nacionalnih prispevkov glede energijske učinkovitosti ter način izvajanja načela „energijska učinkovitost na prvem mestu“; navede zanesljive programe in sheme podpore za financiranje energijske učinkovitosti, ki bodo lahko pritegnili zasebne naložbe in dodatno sofinanciranje; navede informacije o ukrepih za prihranke energije, s katerimi bo zagotovila, da bo do leta 2030 dosežena zadostna količina skupnih prihrankov energije pri končni porabi, vključno s količinsko opredelitvijo ukrepov za odpravo energetske revščine;
12. podpre posodobljeno ambicijo za razogljičenje stavb z dodatnimi informacijami o politikah, ukrepih, ki se posebej nanašajo na količinsko oceno teh politik, in ukrepih v smislu financiranja, stroškov in učinkov na prihranke energije;
13. dodatno pojasni, kako namerava Češka še naprej spodbujati zmanjšanje povpraševanja po plinu do leta 2030; okrepi odpornost energetskega sistema, zlasti z določitvijo cilja za uvedbo shranjevanja energije ter pripravo politik in ukrepov za vključitev zahtev prilagajanja podnebnim spremembam v energetski sistem; določi ustrezne ukrepe za diverzifikacijo in dolgoročno oskrbo z jedrskimi snovmi, gorivom, rezervnimi deli in storitvami za svoje enote VVER-440 ter načrtovane nove jedrske elektrarne ter za dolgoročno ravnanje z jedrskimi odpadki; navede več podrobnosti o napovedanih načrtih za razvoj projektov za male modularne reaktorje; oceni ustreznost naftne infrastrukture (rafinerija, zaloge nafte) ob pričakovanem upadu povpraševanja po nafti, potrebi po preusmeritvi stran od ruske nafte in prehodu na bolj nizkoogljične alternative;

14. navede jasne cilje in ciljne vrednosti za prilagajanje odjema za večjo prožnost energetskega sistema, ki temeljijo na oceni potreb po prožnosti, in opiše posebne ukrepe, ki bodo omogočili povezovanje energetskega sistema v zvezi s členom 20a Direktive (EU) 2018/2001, kakor je bila spremenjena z Direktivo (EU) 2023/2413; okrepi vlogo odjemalcev na maloprodajnem trgu z vključitvijo dodatnih elementov o energetskih skupnostih, lastni porabi, souporabi energije ali skupnem nakupu;
15. nadalje razvije pristop k odpravljanju energetske revščine z vključitvijo ocene položaja trenutno prizadetih gospodinjstev in navedbo specifičnega merljivega cilja za zmanjšanje, kot se zahteva z Uredbo (EU) 2018/1999 in ob upoštevanju Priporočila (EU) 2023/2407, ter s tem povezanih politik in ukrepov; če je mogoče, pojasni, kako se z uporabo sedanjih ukrepov za cenovno dostopnost in energijsko učinkovitost že zmanjšuje energetska revščina, pri čemer upošteva informacije o finančnih virih in shemah, namenjenih tem ukrepom;
16. nadalje pojasni nacionalne cilje na področju raziskav, inovacij in konkurenčnosti za uvajanje čistih tehnologij ter začrta pot za obdobji do let 2030 in 2050, da bi podprla razogljičenje industrije in spodbudila prehod podjetij na neto ničelno in krožno gospodarstvo; predlaga politike in ukrepe za spodbujanje uvajanja neto ničelnih projektov, tudi tistih, ki so pomembni za energetske intenzivne industrije; opiše predvidljiv in poenostavljen regulativni okvir za postopke izdaje dovoljenj ter način poenostavitve dostopa do nacionalnega financiranja, kjer je potrebno; navede podrobne politike in ukrepe za razvoj spretnosti, povezanih s čisto energijo, in omogočanje odprte trgovine za odporne in trajnostne dobavne verige ključnih neto ničelnih komponent in opreme;
17. navede reforme in ukrepe za pritegnitev zasebnih naložb, ki so potrebne za doseg energetskih in podnebnih ciljev; izboljša in razširi analizo potreb po naložbah, da se vključi celovit in usklajen pregled potreb po javnih in zasebnih naložbah, in sicer združeno in po sektorjih; dopolni pristop „od zgoraj navzdol“ za celotno gospodarstvo z oceno posameznih projektov po načelu „od spodaj navzgor“; vključi razčlenitev skupnih potreb po naložbah z dodatnimi informacijami o nacionalnih in regionalnih virih financiranja, virih financiranja Unije in zasebnih virih financiranja, ki bi jih bilo treba pritegniti; doda kratek opis vrste sheme finančne podpore, izbrane za izvajanje politik in ukrepov, ki se financirajo iz javnega proračuna, in uporabe instrumentov mešanega financiranja, pri katerih se uporabljajo nepovratna sredstva, posojila, tehnična pomoč in javne garancije, vključno z vlogo nacionalnih spodbujevalnih bank v zadevnih shemah in/ali načini pritegnitve zasebnega financiranja; kot vir financiranja upošteva stroškovno učinkovito ustvarjanje prenosov na druge države članice v skladu z uredbo o porazdelitvi prizadevanj; poda zanesljivo oceno makroekonomskega vpliva načrtovanih politik in ukrepov;
18. opiše, kako so politike in ukrepi iz posodobljenega načrta usklajeni z nacionalnim načrtom Češke za okrevanje in odpornost, vključno s poglavjem REPowerEU;
19. podrobneje pojasni, kako in do kdaj namerava Češka postopno ukiniti subvencije za fosilna goriva;
20. navede podrobne podatke o socialnih posledicah podnebnega in energetskega prehoda, njunih posledicah za zaposlovanje ter znanja in spretnosti ali kakršnih koli drugih distribucijskih učinkih ter o njunih posledicah za načrtovane cilje, politike in ukrepe za podporo pravičnemu prehodu; navede obliko podpore, učinek pobud, ciljne skupine in namenska sredstva, pri čemer naj upošteva priporočilo Sveta o zagotavljanju pravičnega prehoda na podnebno nevtralnost ⁽²¹⁾; kolikor je mogoče, vključi več elementov, ki bi zagotovili ustrezno analitično podlago za pripravo prihodnjega socialnega načrta za podnebje v skladu z Uredbo (EU) 2023/955 Evropskega parlamenta in Sveta ⁽²²⁾, vključno z navedbami o tem, kako naj bi ocenjevali učinke sistema trgovanja z emisijami iz zgorevanja goriv v stavbah, cestnem prometu in dodatnih sektorjih na najranljivejše osebe, ter omogočili opredelitev potencialnih upravičencev in ustreznega okvira politike; pojasni, kako bo okvir politike, opredeljen v NEPN, prispeval k pripravi češkega socialnega načrta za podnebje in kako bo zagotovljena usklajenost med obema načrtoma;

⁽²¹⁾ Priporočilo Sveta z dne 16. junija 2022 o zagotavljanju pravičnega prehoda na podnebno nevtralnost (UL C 243, 27.6.2022, str. 35).

⁽²²⁾ Uredba (EU) 2023/955 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 10. maja 2023 o vzpostavitvi Socialnega sklada za podnebje in spremembi Uredbe (EU) 2021/1060 (UL L 130, 16.5.2023, str. 1).

21. zagotovi vključujočo udeležbo javnosti v razumnem časovnem okviru ter široko udeležbo lokalnih organov in civilne družbe pri pripravi načrta; zagotovi jasen pregled nad tem, kako bo postopek posvetovanja omogočil široko udeležbo javnosti, in sicer vseh ustreznih organov, državljanov in deležnikov, vključno s socialnimi partnerji, pri pripravi osnutka in končnega posodobljenega načrta; poda povzetek stališč, ki so jih izrazili različni akterji, in povzetek o tem, kako so bila stališča, izražena med posvetovanji, vključena v načrt;
22. okrepi regionalno sodelovanje s sosednjimi državami članicami ter v vzpostavljenih okvirih regionalnega sodelovanja, kot je Višegrajska skupina; ker Češka ni članica nobene regionalne skupine na visoki ravni, ki jo je ustanovila Evropska komisija, razmisli o vključitvi v skupino na visoki ravni za energetske povezanost Srednje in Jugovzhodne Evrope (CESEC) glede na njen mandat za usmerjanje regionalnih razprav in pobud, namenjenih razvoju infrastrukture za vodik, uvajanju energije iz obnovljivih virov in s tem povezanih izboljšav omrežja ter pametnejšim omrežjem v regijah Srednje in Vzhodne Evrope ter Jugovzhodne Evrope; opiše, kako namerava Češka do leta 2025 vzpostaviti okvir za sodelovanje z drugimi državami članicami v skladu s členom 9 Direktive (EU) 2023/2413; si še naprej prizadeva za podpis štirih potrebnih dvostranskih solidarnostnih sporazumov za zanesljivost oskrbe s plinom s sosednjimi državami (Poljska, Slovaška, Nemčija, Avstrija).

GLEDE USKLAJENOSTI NACIONALNIH UKREPOV S CILJEM PODNEBNE NEVTRALNOSTI IN Z ZAGOTAVLJANJEM NAPREDKA PRI PRILAGAJANJU PODNEBNIM SPREMEMBAM NA PODLAGI UREDBE (EU) 2021/1119

1. okrepi prizadevanja za blažitev podnebnih sprememb s konkretnim napredkom pri obstoječih in načrtovanih politikah ter preuči dodatne nujne ukrepe za uskladitev pričakovanega zmanjšanja emisij toplogrednih plinov in projekcij s ciljem podnebne nevtralnosti; prizadevanja zlasti usmeri v zmanjšanje emisij iz prometa in povečanje odvzemov v sektorju LULUCF;
2. posodobi in poveča ambicije in kakovost nacionalne dolgoročne strategije tako, da pojasni dolgoročni cilj Češke glede podnebne nevtralnosti ter utemelji zmanjšanje emisij Češke in zvišanje ciljev odvzema v posameznih sektorjih z verodostojnimi politikami in ukrepi;
3. okrepi in jasno določi strukturo upravljanja, ki bo lahko podpirala zanesljivo načrtovanje in uvajanje rešitev za prilagajanje podnebnim spremembam v vseh sektorjih in skupinah prebivalstva ter na vseh upravnih ravneh; zagotovi, da so prednostne naloge, strategije, politike, načrti in prizadevanja za prilagajanje sorazmerni s predvidenimi prihodnjimi ranljivostmi in tveganji v zvezi s podnebjem, in sicer na podlagi najboljših razpoložljivih znanstvenih dognanj ter razpoložljivih orodij za napovedovanje podnebnih sprememb in zgodnje opozarjanje; pri izkoriščanju podpore iz programov financiranja EU, kot so skupna kmetijska politika, kohezijska politika in drugi ustrezni skladi Unije, bolj poudari vidike podnebne odpornosti; sredstva bi bilo treba porabiti tako, da bodo krepila podnebno odpornost in ne bodo povečevala ranljivosti (tj. ne bodo bistveno škodovala prilagajanju podnebnim spremembam); poskrbi, da bodo vzpostavljeni mehanizmi javnega in zasebnega financiranja ukrepov za prilagajanje podnebnim spremembam in da bodo njihovi proračuni ustrezali potrebam po naložbah, zlasti v prednostnih ranljivih sektorjih;
4. v snovanje in izvajanje češke politike prilagajanja vključi skupine deležnikov, ki so še zlasti občutljive na vplive podnebnih sprememb; dokumentira postopke in rezultate zadevnih posvetovanj; izboljša usklajevanje med različnimi ravni upravljanja (nacionalno/regionalno/lokalno), da bo uskladiła orodja za načrtovanje in pripomogla k usklajenim intervencijam za sistemsko preoblikovanje; v snovanje in izvajanje politik ter naložbe vanje vključi socialne partnerje in deležnike iz zasebnega sektorja; dokumentira postopke in rezultate zadevnih posvetovanj; vzpostavi mehanizme, s katerimi bo zagotovila, da bodo pripravljene politike na podnacionalni ravni ter da se bodo redno pregledovale in posodabljale;
5. v nacionalnih strategijah, politikah in načrtih spodbuja sonaravne rešitve in prilagajanje podnebnim spremembam na ekosistemski podlagi ter zagotavlja naložbe za njihovo uvajanje.

V Bruslju, 18. decembra 2023

Za Komisijo
Kadri SIMSON
članica Komisije
